Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

12. juli 2012*

»Politisamarbejde og retligt samarbejde i straffesager — rammeafgørelse 2001/220/RIA — ofres stilling i forbindelse med straffesager — direktiv 2004/80/EF — erstatning til ofre for forbrydelser — juridiske personers ansvar — erstatning i forbindelse med straffesager«

I sag C-79/11,

angående en anmodning om en præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF og 35 EU, indgivet af forundersøgelsesdommeren ved Tribunale di Firenze (Italien) ved afgørelse af 9. februar 2011, indgået til Domstolen den 22. februar 2011, i straffesagen mod

Maurizio Giovanardi m.fl.,

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J.N. Cunha Rodrigues (refererende dommer), og dommerne U. Lõhmus, A. Ó Caoimh, A. Arabadjiev, og C.G. Fernlund,

generaladvokat: E. Sharpston

justitssekretær: ekspeditionssekretær M. Ferreira,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 15. marts 2012,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Franca Giunti m.fl. ved avvocati A. Conti og S. Grisenti

— den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato L. D'Ascia

— den tyske regering ved T. Henze, J. Kemper og F. Wannek, som befuldmægtigede

— den nederlandske regering ved C. Wissels og B. Koopman, som befuldmægtigede

— den østrigske regering ved A. Posch, som befuldmægtiget

— Europa-Kommissionen ved F. Moro og R. Troosters, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse under retsmødet den 15. maj 2012,

* Processprog: italiensk.

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af Rådets rammeafgørelse 2001/220/RIA af 15. marts 2001 om ofres stilling i forbindelse med straffesager (EFT L 82, s. 1, herefter »rammeafgørelsen«) og af Rådets direktiv 2004/80/EF af 29. april 2004 om erstatning til ofre for forbrydelser (EUT L 261, s. 15).

2 Denne anmodning er blevet indgivet i forbindelse med en straffesag indledt mod Maurizio Giovanardi og flere andre personer som følge af et uheld indtruffet på deres arbejdsplads.

Retsforskrifter

EU-retten

3 Af tredje betragtning til rammeafgørelsen fremgår, at Det Europæiske Råd på sit møde i Tammerfors (Finland) den 15. og 16. oktober 1999 fastsatte, at der burde udarbejdes minimumsstandarder for beskyttelse af ofrene for kriminalitet, navnlig for ofrenes adgang til domstolene og tilsvarende organer og deres ret til skadeserstatning.

4 Rammeafgørelsens fjerde betragtning har følgende ordlyd:

»Medlemsstaterne bør foretage en indbyrdes tilnærmelse af deres love og administrative bestemmelser i det omfang, der er nødvendigt for at sikre ofre for forbrydelser et højt beskyttelsesniveau, uanset i hvilken medlemsstat ofrene befinder sig.«

5 Rammeafgørelsens artikel 1 bestemmer, at der i rammeafgørelsen forstås ved:

»a) »offer«: en fysisk person, som har lidt skade, herunder fysisk eller psykisk skade, følelsesmæssige lidelser eller økonomisk tab, der er direkte forvoldt af handlinger eller undladelser, der strider mod en medlemsstats straffelov

[…]

c) »straffesag«: straffesager som defineret i den relevante nationale ret

[…]«

6 Rammeafgørelsens artikel 9 med overskriften »Ret til erstatning i forbindelse med straffesagen« bestemmer i stk. 1:

»Hver medlemsstat sikrer, at ofre for forbrydelser har ret til, at der inden for en rimelig frist som led i straffesagen træffes afgørelse om erstatning fra gerningsmanden undtagen i de tilfælde, hvor spørgsmålet om erstatning efter national ret afgøres i anden sammenhæng.«

7 Artikel 1 i direktiv 2004/80 har følgende ordlyd:

»Medlemsstaterne sikrer, at en person, der ansøger om erstatning, i de tilfælde, hvor en forsætlig voldsforbrydelse er begået på en anden medlemsstats område end den, hvor den pågældende har sit sædvanlige opholdssted, har ret til at indgive sin ansøgning til en myndighed eller anden instans i denne sidste medlemsstat.«

Nationale bestemmelser

8 Det følger af artikel 1 i lovdekret nr. 231 af 8. juni 2001 (*Gazzetta Ufficiale della Repubblica italiana* nr. 140 af 19.6.2001, s. 4, herefter »lovdekret nr. 231/2001«), at dette dekret fastlægger organisationers ansvar for administrative overtrædelser, der følger af straffelovsovertrædelse, og at det finder anvendelse på såvel selskaber og organisationer, der har status som juridiske personer, som sammenslutninger, herunder sammenslutninger, som ikke har status som juridiske personer, men at det ikke finder anvendelse på staten eller regionale myndigheder og ej heller på ikke-erhvervsdrivende offentlige organer eller organer, som udfører forfatningsmæssige opgaver.

9 Artikel 5 i lovdekret nr. 231/2001, som fastsætter, hvilke fysiske personer der, for så vidt som de har begået overtrædelser, medfører ansvar for organisationen eller den juridiske person, bestemmer:

»1. En organisation er ansvarlig for overtrædelser begået i dennes interesse eller for dens vindings skyld af:

a) personer, der udøver repræsentations-, administrations- eller ledelsesfunktioner i organisationen eller i en organisatorisk enhed, der er finansielt og funktionelt uafhængig, inden for organisationen, samt af personer, der udøver forvaltning af og kontrol med organisationen

b) personer, der er under ledelse eller kontrol af en af de personer, der omhandlet under litra a).

2. En organisations ansvar indtræder ikke, hvis de i stk. 1 omhandlede personer udelukkende har handlet i egen interesse eller i tredjeparters interesse.«

10 Lovdekretets artikel 6 og 7 præciserer de omstændigheder, hvorunder ansvaret for en juridisk person kan indtræde.

11 Lovdekretets artikel 6, stk. 1, bestemmer:

»Hvis en overtrædelse er begået af de personer, der er omhandlet i artikel 5, stk. 1, litra a), indtræder ansvaret for organisationen ikke, såfremt den beviser, at:

a) ledelsen, inden overtrædelsen blev begået, har vedtaget og effektivt anvendt organisations- og forvaltningsmodeller, der kunne forhindre overtrædelser af den konstaterede type

b) opgaven med at overvåge modellernes funktion og overholdelsen heraf samt med ajourføringen af modellerne har været overladt til en enhed i organisationen med selvstændig initiativ- og kontrolret

c) personerne har begået overtrædelsen ved på svigagtig måde at omgå organisations- og forvaltningsmodellerne

d) den i litra b) omhandlede enhed ikke har forsømt sin overvågningspligt og ikke har foretaget en utilstrækkelig overvågning.«

12 Artikel 7 i lovdekret nr. 231/2001 foreskriver:

»1. I det tilfælde, der er omhandlet i artikel 5, stk. 1, litra b), holdes organisationen ansvarlig, hvis overtrædelsen er blevet gjort mulig på grund af tilsidesættelse af ledelses- eller kontrolforpligtelser.

2. Under alle omstændigheder er tilsidesættelse af ledelses- eller kontrolforpligtelser udelukket, hvis organisationen, inden overtrædelsen blev begået, har vedtaget eller effektivt anvendt en organisations-, forvaltnings- eller kontrolmodel, der kunne forhindre overtrædelser af den konstaterede type.

3. Henset til organisationens art og størrelse samt arten af den udøvede aktivitet foreskriver modellen hensigtsmæssige foranstaltninger til at sikre, at udøvelsen af aktiviteter sker med respekt for loven, og til rettidigt at påvise og forhindre risikofyldte situationer.

4. Effektiv anvendelse af modellen forudsætter:

a) en jævnlig kontrol og eventuel ændring af modellen, hvis betydelige overtrædelser af forskrifter konstateres, eller i tilfælde af en ændring i organisationen eller aktiviteten

b) et disciplinært system, der gør det muligt at sanktionere overtrædelse af de foranstaltninger, der er anført i modellen.«

13 Artikel 25f i nævnte lovdekret, i den version, der følger af lovdekret nr. 81 af 9. april 2008 om gennemførelse af artikel 1 i lov nr. 123 af 3. august 2007 på området for sundhedsbeskyttelse og sikkerhed på arbejdspladsen (almindeligt tillæg nr. 108 til GURI nr. 101 af 30.4.2008), med overskriften »Uagtsomt manddrab eller alvorlig eller meget alvorlig legemsbeskadigelse begået under overtrædelser af bestemmelser om beskyttelse af sundhed eller sikkerhed på arbejdspladsen«, bestemmer:

»1. En overtrædelse af straffelovens artikel 589, der begås under tilsidesættelse af artikel 55, stk. 2, i lovdekret om gennemførelse af den bemyndigelse, der er indeholdt i lov nr. 123 af 3. august 2008 om sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen, sanktioneres med bøde på 1 000 quotas. I tilfælde af domfældelse for den straffelovsovertrædelse, der er omhandlet i første punktum, finder de i artikel 9, stk. 2, omhandlede forbudssanktioner anvendelse i en periode på ikke under tre måneder og ikke over et år.

2. Med forbehold af stk. 1 sanktioneres en overtrædelse af straffelovens artikel 589, der begås under tilsidesættelse af bestemmelserne om beskyttelse af sundheden og sikkerheden på arbejdspladsen, med en bøde på ikke under 250 quotas og ikke over 500 quotas. I tilfælde af domfældelse for den straffelovsovertrædelse, der er omhandlet i første punktum, finder de i artikel 9, stk. 2, omhandlede forbudssanktioner anvendelse i en periode på ikke under tre måneder og ikke over et år.

3. En overtrædelse af straffelovens artikel 590, stk. 3, der begås under tilsidesættelse af bestemmelserne om beskyttelse af sundheden og sikkerheden på arbejdspladsen, sanktioneres med en bøde på ikke over 250 quotas. I tilfælde af domfældelse for den straffelovsovertrædelse, der er omhandlet i første punktum, finder de i artikel 9, stk. 2, omhandlede forbudssanktioner anvendelse i en periode på ikke over seks måneder.«

14 Artikel 34 i lovdekret nr. 231/2001 har følgende ordlyd:

»Bestemmelserne i nærværende kapitel samt, for så vidt som de er forenelige, bestemmelserne i straffeprocessloven og i lovdekret nr. 271 af 28. juli 1989 finder anvendelse på procedurer om administrative overtrædelser som følge af en straffelovsovertrædelse.«

15 Nævnte lovdekrets artikel 35 bestemmer:

»Bestemmelserne om tiltale finder, for så vidt som de er anvendelige, anvendelse på en juridisk person.«

16 I overensstemmelse med lovdekretets artikel 36 tilkommer kompetencen til at behandle de pågældende organisationers administrative overtrædelser den straffedomstol, som har kompetence til at idømme de straffelovsovertrædelser, der ligger til grund for nævnte overtrædelser.

17 I medfør af straffelovens artikel 185 skal den person, der begår en overtrædelse, og de personer, der i henhold til civilretten er ansvarlige for disse handlinger, erstatte den økonomiske eller ikke-økonomiske skade, der forvoldes ved overtrædelsen.

18 Straffeproceslovens artikel 74 bestemmer, at en person, der har lidt skade ved en overtrædelse, eller dennes universalarvinger kan anlægge et civilretligt erstatningssøgsmål i henhold til straffelovens artikel 185 mod den tiltalte eller den person, som er civilretlig ansvarlig, i forbindelse med en straffesag.

19 Straffeproceslovens artikel 83, stk. 1, bestemmer:

»Den person, som er civilretlig ansvarlig for tiltaltes handlinger, kan adciteres i straffesagen af den civile part og, i de tilfælde, der er omhandlet i artikel 77, stk. 4, af anklagemyndigheden. Den tiltalte kan adciteres som civilretlig ansvarlig for handlinger begået af hans medtiltalte i tilfælde af hans frifindelse eller en afgørelse om, at en stillingtagen til sagen er ufornøden […]«

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

20 Den 28. juli 2010 tiltalte anklageren Maurizio Giovanardi og flere andre personer, der var anklaget for uagtsomt som omhandlet i straffelovens artikel 41 og 113 samt artikel 589, stk. 2 og 4, at have været skyld i henholdsvis en persons død og meget alvorlige personskader på andre personer. Hændelserne indtraf den 2. oktober 2008 i forbindelse med arbejde, som de tiltalte udførte i deres egenskab af ansatte ved Rete Ferroviaria Italiana SpA (det italienske jernbaneselskab) med henblik på fjernelse af nogle sikkerhedsinstallationer fra et sporskifte på et jernbaneknudepunkt.

21 Det foreløbige anklageskrift fra anklagemyndigheden indeholder ligeledes en adcitation af to juridiske personer, Elettri Fer Srl et Rete Ferroviaria Italiana SpA, der tiltales for en »administrativ overtrædelse« som omhandlet i artikel 25f, stk. 2 og 3, i lovdekret nr. 231/2001, i overensstemmelse med bestemmelserne i italiensk ret om »administrativt« ansvar for overtrædelser for de juridiske personer, på hvis vegne de tiltalte handlede ved udøvelsen af deres funktioner.

22 Den forelæggende ret forklarer, at de tiltalte fysiske personer gøres direkte ansvarlige for de omstændigheder, der medførte en arbejdstagers død og legemsbeskadigelse for to andre arbejdstagere, som udførte arbejde på jernbaneknudepunktet, med den begrundelse, at de ikke indførte de ved lov fastsatte foranstaltninger med henblik på at sikre beskyttelsen af disse arbejdstagere, mens de juridiske personer, som tiltales som følge af deres administrative ansvar, anklages for ikke at have vedtaget mere detaljerede organisatoriske ordninger, hvilket begrunder det strafansvar, der er omhandlet i lovdekret nr. 231/2001.

23 Under det indledende retsmøde, som fandt sted den 30. november 2010 ved den forelæggende ret, som skal træffe afgørelse om anklageskriftet fra anklagemyndigheden, har ofrene i medfør af straffeproceslovens artikel 74 ff. anmodet om tilladelse til at intervenere i sagen som civile parter ikke alene mod de tiltalte fysiske personer, men også mod de to juridiske personer, der tiltales af anklagemyndigheden.

24 De sidstnævnte modsatte sig dette krav med den begrundelse, at den italienske lovgivning ikke gjorde det muligt for ofre at retsforfølge juridiske personer direkte, selv når disse tiltales i sagen, med henblik på at opnå erstatning for skader som følge af overtrædelser, der er begået af deres ansatte.

25 Den forelæggende ret bemærker, at straffelovens artikel 185 bestemmer, at erstatningspligten skal pålægges den, der har begået forbrydelsen, eller de fysiske eller juridiske personer, som i henhold til civilretten er ansvarlige for overtrædelsen. Med henblik herpå gør straffeprocessloven det muligt for ofrene for en forbrydelse at indtræde i sagen som civile parter mod de tiltalte under en straffesag samt

at anmode om indstævning af fysiske eller juridiske personer, som i henhold til civilretten er ansvarlige for de tiltaltes handlinger, eftersom disse handlinger blev udført inden for rammerne af et arbejdsgiver-arbejdstagerforhold eller i deres direkte interesse og for der regning.

26 Lovdekret nr. 231/2001 indførte i italiensk ret den særlige juridiske ordning om »administrativt« ansvar for juridiske personer som følge af en overtrædelse. Blandt de forskellige overtrædelser, for hvilke lovdekretets artikel 25f foreskriver denne form for ansvar, er uagtsomt manddrab, når det er begået under tilsidesættelse af artikel 55, stk. 5, i lovdekret nr. 81 af 9. april 2008, som er et af de forskellige anklagepunkter i hovedsagen.

27 Lovdekret nr. 231/2001 foreskriver ikke udtrykkeligt muligheden for at indtræde som civile parter mod juridiske personer, der retsforfølges som følge af »administrative« overtrædelser som omhandlet i dette dekret. Ifølge den overvejende del af retspraksis fra Corte suprema di cassazione og underinstanserne skal sådanne anmodninger om tilladelse til at indtræde som civile parter afvises.

28 Den forelæggende ret bemærker, at hvis den deler denne fortolkning af italiensk ret, er den situation, som følger heraf, ikke forenelig med EU-retten, for så vidt som italiensk ret således begrænser ofrets mulighed for at opnå fuld erstatning for sit tab og tvinger ofret til at anlægge en ny erstatningssag uden for straffeprocessen, som, forudsat at den antages til realitetsbehandling, finder sted senere, hvilket gør et sådant søgsmål ineffektivt.

29 På denne baggrund har forundersøgelsesdommeren ved Tribunale di Milano besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Er de italienske bestemmelser om administrativt ansvar for juridiske personer, således som de fremgår af lovdekret nr. 231/2001, som ændret, forenelige med de EU-retlige bestemmelser om beskyttelse af ofret under straffesager, for så vidt som de ikke udtrykkeligt bestemmer, at juridiske personer kan anses for erstatningsansvarlige for den skade, som ofret har lidt?«

Om Domstolens kompetence

30 I henhold til artikel 9 i protokol nr. 36 om overgangsbestemmelser, der er knyttet som bilag til EUF-traktaten, bevares retsvirkningerne af rammeafgørelsen, der er vedtaget på grundlag af EU-traktatens afsnit VI inden Lissabontraktatens ikrafttrædelse, så længe rammeafgørelsen ikke er ophævet, annulleret eller ændret i medfør af traktaterne.

31 Samme protokols artikel 10, stk. 1, fastsætter i øvrigt, at Domstolens beføjelser med hensyn til Unionens retsakter på området for politisamarbejde og retligt samarbejde i straffesager, der i henhold til EU-traktatens afsnit VI er vedtaget inden Lissabontraktatens ikrafttrædelse, forbliver de samme, også når de er godkendt i henhold til artikel 35, stk. 2, EU. I medfør af denne protokols artikel 10, stk. 3, ophører overgangsforanstaltningerne i dennes stk. 1 med at have virkning fem år efter den 1. december 2009, der er datoen for Lissabontraktatens ikrafttrædelse.

32 Det fremgår af meddelelsen om Amsterdamtraktatens ikrafttrædelsesdato, der er offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* den 1. maj 1999 (EFT L 114, s. 56), at Den Italienske Republik har fremsat en erklæring i henhold til artikel 35, stk. 2, TEU, hvorved den har godkendt Domstolens kompetence til at træffe afgørelse om gyldigheden og fortolkningen af de retsakter, der er omhandlet i artikel 35 EU i henhold til bestemmelserne i denne artikels stk. 3, litra b).

33 Det er endvidere ubestridt, at rammeafgørelsen, der har hjemmel i artikel 31 EU og 34 EU, henhører under de retsakter, der er nævnt i artikel 35, stk. 1, EU, med hensyn til hvilke Domstolen kan træffe præjudiciel afgørelse, og det er ubestridt, at den forelæggende ret, der handler inden for rammerne af

en sag som den, der er omhandlet i hovedsagen, skal betragtes som en ret i en medlemsstat i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 35 EU (jf. bl.a. dom af 21.12.2011, sag C-507/10, X, Sml. I, s. 14241, præmis 21).

34 Under disse omstændigheder har Domstolen kompetence til at besvare de forelagte præjudicielle spørgsmål.

Om det præjudicielle spørgsmål

35 Med sit spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om bestemmelserne i lovdekret nr. 231/2001 om administrativt ansvar for juridiske personer er forenelige med direktiv 2004/80 og med rammeafgørelsens artikel 9, for så vidt som de ikke foreskriver muligheden for, at disse personer i forbindelse med en straffesag kan holdes ansvarlige for skader, der er forårsaget af dem i forhold til ofre for en forbrydelse.

36 Domstolen kan inden for rammerne af en præjudiciel sag ganske vist – ifølge fast retspraksis – hverken udtale sig om spørgsmål, der henhører under medlemsstaternes nationale ret, eller om nationale bestemmelsers forenelighed med EU-retten, men den kan dog forsyne den nationale ret med fællesskabsretlige fortolkningsbidrag, som gør det muligt for denne ret at afgøre den tvist, der verserer for den (jf. bl.a. dom af 8.6.2006, sag C-60/05, WWF Italia m.fl., Sml. I, s. 5083, præmis 18).

37 Relevansen af direktiv 2004/80 bør uden videre afvises. Dette har, således som det bl.a. følger af dets artikel 1, til formål at lette adgangen til erstatning i grænseoverskridende situationer for ofre for forsætlige voldsforbrydelser, mens det er ubestridt, at retsforfølgningen i hovedsagen vedrører overtrædelser begået ved uagtsomhed, som desuden er i en ren national kontekst.

38 Hvad angår rammeafgørelsen bestemmer dennes artikel 9, stk. 1, at hver medlemsstat sikrer, at ofre for forbrydelser har ret til, at der inden for en rimelig frist som led i straffesagen træffes afgørelse om erstatning fra gerningsmanden, undtagen i de tilfælde, hvor spørgsmålet om erstatning efter national ret afgøres i anden sammenhæng.

39 I overensstemmelse med rammeafgørelsens artikel 1, litra a), forstås heri ved et »offer« en fysisk person, som har lidt en skade, »der er direkte forvoldt af handlinger eller undladelser, der strider mod en medlemsstats straffelov«.

40 Det er ubestridt, at italiensk ret gør det muligt for ofrene i hovedsagen at kræve erstatning fra de fysiske personer, der har begået de strafbare handlinger, hvortil der henvises i lovdekret nr. 231/2001, for skader, som er direkte forårsaget ved disse strafbare handlinger, ved i denne henseende at indtræde som civile parter i straffesagen.

41 En sådan situation er i overensstemmelse med det formål, der forfølges med rammeafgørelsens artikel 9, stk. 1, og som består i at sikre ofre retten til at opnå en afgørelse om erstatning fra gerningsmanden som led i straffesagen og inden for en rimelig frist.

42 Den forelæggende ret ønsker oplyst, om nævnte artikel skal fortolkes således, at ofret desuden inden for rammerne af samme straffesag skal kunne kræve erstatning for disse skader fra de juridiske personer, der retsforfølges i medfør af artikel 25f i lovdekret nr. 231/2001.

43 En sådan fortolkning kan ikke tages til følge.

44 Selv om ofre for forbrydelser, således som det fremgår af rammeafgørelsens fjerde betragtning, skal sikres et højt beskyttelsesniveau (jf. bl.a. dom af 9.10.2008, sag C-404/07, Katz, Sml. I, s. 7607, præmis 42 og 46), har rammeafgørelsen for det første kun til formål at fastlægge minimumsstandarter

for beskyttelsen af ofre for strafbare handlinger inden for rammerne af en straffesag som defineret i rammeafgørelsens artikel 1, litra c) (dom af 15.9.2011, forenede sager C-483/09 og C-1/10, Gueye og Salmerón Sánchez, Sml. I, s. 8263, præmis 52).

45 Dernæst indeholder rammeafgørelsen, der har som ene formål at fastlægge regler for ofres status under straffesager, ingen indikation af, at unionslovgiver havde til hensigt at forpligte medlemsstaterne til at fastsætte strafansvar for juridiske personer.

46 Endelig følger det af selve ordlyden af rammeafgørelses artikel 1, litra a), at denne i princippet sikrer ofret retten til erstatning under en straffesag for »handlinger eller undladelser, der strider mod en medlemsstats straffelov«, og som er »direkte« årsag til skader (jf. dom af 28.6.2007, sag C-467/05, Dell'Orto, Sml. I, s. 5557, præmis 53 og 57).

47 Det følger af forelæggelsesafgørelsen, at en administrativ overtrædelse som den, der giver anledning til retsforfølgning på grundlag af lovdekret nr. 231/2001, er en særskilt overtrædelse, som ikke står i direkte årsagsforbindelse med den skade, der er forårsaget ved den forbrydelse, for hvilken en fysisk person er skadevolder, og for hvilken der kræves erstatning. Ansvaret for juridiske personer kvalificeres ifølge den forelæggende ret som »administrativt«, »indirekte« eller »subsidiært« under en ordning som den, der indføres med dette lovdekret, og adskiller sig fra strafansvaret for den fysiske person, der har begået forbrydelse, der direkte har forvoldt skaderne, og fra hvilken der, således som det fremgår af denne doms præmis 40, kan kræves erstatning under en straffesag.

48 Som følge heraf kan de personer, der har lidt skade som følge af en administrativ overtrædelse, der er begået af en juridisk person, såsom den, der retsforfølges i henhold til ordningen i lovdekret nr. 231/2001, ikke med hensyn til anvendelsen af rammeafgørelsens artikel 9, stk. 1, anses for ofrene for en forbrydelse, der har ret til at opnå, at der som led i en straffesag træffes en afgørelse om erstatning fra denne juridiske person.

49 Det følger af de forudgående betragtninger, at spørgsmålet må besvares således, at rammeafgørelsens artikel 9, stk. 1, skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for, at et offer for en forbrydelse ikke inden for rammerne af en ordning om ansvar for juridiske personer som den i hovedsagen omhandlede under en straffesag kan kræve erstatning for skader, der er direkte forvoldt ved nævnte forbrydelse, fra en juridisk person, der har begået en administrativ overtrædelse.

Sagens omkostninger

50 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Anden Afdeling) for ret:

Artikel 9, stk. 1, i Rådets rammeafgørelse 2001/220/RIA af 15. marts 2001 om ofres stilling i forbindelse med straffesager skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for, at et offer for en forbrydelse ikke inden for rammerne af en ordning om ansvar for juridiske personer som den i hovedsagen omhandlede under en straffesag kan kræve erstatning for skader, der er direkte forvoldt ved nævnte forbrydelse, fra en juridisk person, der har begået en administrativ overtrædelse.

Underskrifter